

Svoboda umělecké tvorby a svoboda projevu v kontextu evropské ochrany lidských práv

Ve své diplomové práci se autorka věnovala velmi specifické otázce mezinárodní a evropské ochrany lidských práv. Svoboda umělecké tvorby je na jedné straně úzce spojena se svobodou projevu a na straně druhé je také součástí širší koncepce kulturních práv. Zpracování tohoto problému je vhodným tématem diplomové práce na právnické fakultě a vyžaduje dobrou orientaci nejen v základech mezinárodní ochrany lidských práv, ale také v širších souvislostech právní teorie.

Formální aspekty

Práce obsahuje 80 stran čistého textu. Práce je vybavena poměrně rozsáhlým seznamem použité literatury v anglickém a českém jazyce. Výběr literatury vcelku odpovídá hlavnímu zaměření studie a umožňuje kritickou reflexi dané problematiky. Práce se sekundární literaturou a s poznámkami pod čarou odpovídá úrovni diplomové práce. Autorka věnovala formálním náležitostem patřičnou pozornost.

Přípojen byl seznam použitých zkratk, který ulehčuje orientaci v textu. Práce je čtivá a psaná odborným jazykem. Z formálního hlediska diplomová práce splňuje kritéria kladená na tento druh vědecké studie.

Obsah

Kromě úvodu a závěru členila autorka svoji práci na pět kapitol. Autorka v úvodu své práce vymezila předmět studie a hlavní cíle práce. Cílem práce je uchopení svobody umělecké tvorby, resp. svobody uměleckého projevu v kontextu evropského práva, který zahrnuje zejména úpravu EU a EÚLP. Již v úvodní části studie autorka naznačuje určitou nejednotnost judikatury ESLP ve věci výkladu svobod obsažených v čl. 10 EÚLP.

Z hlediska zformulovaných otázek se jeví zvolená systematika práce jako přehledná a odpovídající stanoveným cílům. V první části studie upozornila autorka na problémy souvisejícími s pokusy o vymezení pojmu umění. Vhodným způsobem zde spojovala mimoprávní koncepce s právními úvahami. Za klíčový poznatek autorky lze považovat konstatování, že se pojem umění mění v daném čase o prostoru.

Na první kapitole navazuje obecný přehled o fungování ochrany lidských práv v rámci práva EU. Tato kapitola sice nepřináší nové poznatky, shrnuje však vhodným způsobem vývoj obecných právních zásad, vznik a význam Listiny základních práv EU a problém vztahu práva EU a EÚLP. Autorka se následně věnovala úpravě svobody umění v právu EU,

příčemž se snažila nastínit na pozadí čl. 11 a 13 Listiny základních práv EU málo vyvinutou judikaturu SDEU. Relevantní odkazy lze najít v kontextu volného pohybu zboží, s ohledem na širší pojetí kultury a kulturních hodnot a v úpravě autorských práv. Systematizaci šesti případů, ve kterých se právo EU dotýká umění a kultury (str. 25), považuji za přehlednou a dobře zvolenou.

Ve čtvrté kapitole představila autorka pohled vybraných vnitrostátních systémů na svobodu umělecké tvorby. Je zajímavým poznatkem, že svoboda umělecké tvorby není obsažena v ústavních dokumentech všech členských států EU (17 z 28). Podnětné jsou reflexe autorky o postavení svobody umění v rámci Listiny základních práv a svobod ČR.

Za těžiště práce považuji pátou kapitolu, ve které autorka kvalifikovaně a angažovaně pojednala o přístupu ESLP k definici a aplikaci umělecké svobody. Autorka strukturovala tuto část podle některých důvodů uvedených v čl. 10 odst. 2 EÚLP a nastínila hlavní konfliktní linie mezi individuální svobodou umění a veřejným zájmem. Přitom upozornila např. na otázku autonomního prostoru členských států a na konflikt mezi svobodou umění a náboženským cítěním věřících. Je zajímavé pozorovat, jak se skutečný či údajný umělecký projev stal součástí politické polemiky.

Celkové hodnocení

Diplomantka předložila kvalitní studii, která jak z formálního hlediska, tak i obsahově splňuje kritéria kladená na diplomovou práci na Právnické fakultě UK. Prokázala angažovaný vědecký přístup ke složitému tématu. Zejména pátá kapitola může sloužit jako přehledné shrnutí klíčové judikatury štrasburských orgánů k otázkám svobody uměleckého projevu. Autorka zde nabízí také podnětnou kritiku z pohledu právních argumentů i mimoprávních úvah.

Po zvážení kladů a záporů lze práci doporučit k obhajobě, předběžně ji hodnotím známkou „výborně“. V rámci ústní obhajoby by se mohla diplomantka vyjádřit k následujícím otázkám:

Jak vnímá autorka problematiku postihu fenoménu tzv. „hate speech“? Mají být v této souvislosti stanovená odlišná kritéria pro posuzování politického nebo mediálního projevu na jedné straně a uměleckého projevu na straně druhé? Lze z hlediska svobody umělecké tvorby považovat umělce za privilegovanou skupinu?